

Älvkarleby kommun
Bygg & miljö
Box 4
814 21 SKUTSKÄR

Älvkarleby 2019-12-20

Naturskyddsföreningen Älvkarlebys remissvar på "Översiktsplan för Älvkarleby kommun år 2050, Utställningshandling, 2019-09-17"

1. Inledning

Naturskyddsföreningen lämnar i denna skrivelse synpunkter på "Översiktsplan för Älvkarleby kommun år 2050, Utställningshandling, 2019-09-17", i det följande vanligen benämnd "ÖP2019" eller "ÖP".

Naturskyddsföreningen har redan tidigare lämnat ett remissvar beträffande naturfrågor ("Översiktsplan för Älvkarleby kommun år 2050, samrådshandling, 2018-03-16" daterat 2018-06-28). Detta nya remissvar tar upp såväl klimat- som miljöfrågor och även en grundlig kompletterande behandling av naturaspekter.

2. Sammanfattning av remissvar

På grund av det akuta läge som gäller beträffande klimatsituationen i världen anser föreningen att det är viktigt att Älvkarleby kommun i sin långsiktiga plan bidrar till en mer positiv utveckling av klimatet. Vi anser att kommunens mål bör vara nollutsläpp från fossila bränslen år 2030. För detta krävs en strukturerad och strategisk plan med konkreta målnivåer och regelbunden uppföljning.

Föreningen anser att ÖP2019 på många områden är avsevärt bättre än den tidigare planen. Beträffande naturfrågor har kommunen i viss mån beaktat de synpunkter föreningen lämnat tidigare. Samtidigt kan vi konstatera att det finns en betydande förbättringspotential. Konkreta förslag lämnas i de två avsnitten nedan om klimat- och miljöfrågor respektive naturfrågor.

3. Klimat- och miljöfrågor

(kontaktpersoner Thomas Stibe tel. 0733974017 och Karin Werner tel. 0705819061)

Inledning

Det krävs stora och genomgripande förändringar i samhället i en takt och omfattning som aldrig tidigare skådats för att hejda klimatförändringarna, som nu blir allt tydligare världen över. Vi tycker det är positivt att ÖP har reviderats och att klimataspekten finns med på flera ställen i denna version av ÖP. Men det räcker inte. Energianvändningen måste minska radikalt för att uppnå ett hållbart energisystem. I regeringens klimatpolitiska ramverk som presenterades 2019-12-17 redovisades att alla politiska förslag ska bedömas

med avseende på konsekvenser för klimatet och att samhällsmål ses över och justeras för att ligga i linje med klimatmål.

Detta innebär för Älvkarleby del att energianvändningen måste effektiviseras inom alla sektorer, vilket handlar om stora förändringar i hur vi lever, reser, bor och konsumerar. Bostäder och service, industri och transporter står för de största delarna av energianvändningen. Därför måste mer betoning ligga på att konkret minska koldioxidutsläppen med ett tydligt fossilfritt mål, och klimataspekten ska vara grundläggande, övergripande och integrerad i all planering i Älvkarleby kommun. Det är bråttom med klimatomställningen!

Konsekvenser för ÖP

I bakgrunden till översiktsplanen (1.1) står det att en av anledningarna till att ÖP måste revideras är att "ny kunskap om klimatförändringarna tillkommit". Av de globala målen för hållbar utveckling bedöms följande klimatmål (nr 13) vara relevant för Älvkarleby kommun: "Vidta *omedelbara* åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser" (2.1.1) Vidare kan man i ÖP läsa att "klimatförändringarna är ett av vår tids mest angelägna miljöproblem" och att "Älvkarleby kommun måste därför ta sin del av ansvaret för att minska utsläppen av växthusgaser och begränsa klimatpåverkan och dess effekter" (2.1.4). Då bör det framgå tydligare i ÖP hur dessa mål ska nås. Därför föreslår vi att i riktlinjer för all verksamhet ska klimataspekten vara grundläggande och överordnad. Det står en viktig mening under "riktlinjer" under 2.3.2 "Klimat och risk", "Ett projekts klimatpåverkan ska belysas redan i samband med planbesked eller annan form av initiering". Vi anser att det inte räcker med att endast *belysa* klimatpåverkan utan här behövs tillägget "minimering av klimatpåverkan är nödvändig"! Det är ju det viktigaste i en klimatomställning! Denna riktlinje måste gälla alla typer av projekt inom alla sektorer i kommunen såsom uppförande av byggnader, materialval, drivmedel av arbetsfordon, energiförsörjning, industri, infrastruktur, lekplatser, parker o.s.v., men även befintlig verksamhet. Alltså anser vi att skrivelsen i denna riktlinje omarbetas med betoning på **minimering av klimatpåverkan** och placeras först av alla riktlinjer i översiktsplanen och är ett övergripande mål som ska vara vägledande enligt det globala miljömålet som Älvkarleby kommun vill följa och som ska integreras i all verksamhet och alla planer.

Under övergripande mål 2.1.4 ska föreslås att en plan utarbetas för att Älvkarleby kommun ska bli fossilfritt år 2030! Älvkarleby kommun har anslutit sig Uppsala läns "Färdplan för ett hållbart län, åtgärder för minskad klimatpåverkan" och angivit sju mål som man vill arbeta med. Vi anser att det är förtjänstfullt, men att målen är alltför lågt ställda. Till exempel är transport- och resesektorn endast täckt till en mindre del av de åtgärder som kommunen vill arbeta med. Det är helt otillräckligt.

I grafiken på sid 20 saknas klimatmålet från sid 16, ruta nr 13! Det är ju ett övergripande mål.

Under 2.2 vill vi ha tillägget att "fokus ska ligga på omställning till fossilfri energianvändning och naturresursbesparing.

Under 2.3. Pollinering bör stå med redan under reglerande ekosystemtjänster, eftersom det är ett välkänt begrepp. Det ska ju vara i fokus för planeringen, enligt sid 24.

Förslag sidan 25 vill vi gärna förändra texten till att "Kommunen ska medverka till att förbättra möjligheter till reproduktion för fisk. Där ingår bland annat att minska antalet vandringshinder i vattendrag".

Vi vill att fokus läggs på klimataspekten och följaktligen skrivs överst i riktlinjer för alla de olika sektorerna.

2.3.1 Riktlinjer sid 27. Första riktlinjen föreslås vara följande tillägg: All planering och genomförande av åtgärder för natur- och kulturmiljöer och friluftsliv ska präglas av minimal klimatpåverkan.

2.3.1 sid 28. Efter "riktlinjer för skogsförvaltningen bör tas fram" vill vi ha tillägget: För kommunägda skogar bör prioriteras biologisk mångfald och rekreativsmöjligheter för kommunens invånare och klimataspekter framför att skogsinnehavet ska gå med vinst. Tierp kommun kan vara ett föredöme i frågan.

2.3.1 sid 28. För att barn och ungdom ska känna en bättre anknytning till skog vill vi inrätta speciella skolskogar i nära anslutning till varje grundskola.

2.3.2 sid 29. Angående bebyggelseutveckling. Här bör det tilläggas att klimatpåverkan ska minimeras vid uppförande av ny bebyggelse och infrastruktur. Trä och andra naturmaterial används för att minimera klimatpåverkan. Solpaneler installeras.

2.3.2 sid 29. Bra om att "öka andelen hållbara transporter som gång, cykel och kollektivtrafik." Med tanke på globala målet "omedelbara åtgärder för att minska klimatförändringarna" måste etableringen av laddningsstationer för elbilar samt tankställen för förnybara drivmedel i kommunen ske snabbare, med början direkt år 2020 och vara färdigt 2025. En aspekt är också att tillgången på laddningsstationer m.m. är viktigt för att locka turister och besökare till kommunen. Det är därför viktigt att laddningsstationer finns placerade centralt nära älven i Älvkarleby samhälle.

2.3.2 sid 29. Väg 76 är ett problemområde i kommunen. Enligt Trafikverkets utredning (6.10 sid 105) kommer vägtrafiken öka med 1,2 % årligen i länet under åren 2014-2040, och redan nu trafikeras sträckan av 8000 fordon per dygn varav 7 % är godstrafik. Om prognosen skulle stämma nära 11000 fordon per dygn år 2040, en ökning med ca 36 %! Här borde fokus ligga på att minska trafikvolymen både vad gäller persontrafik och godstransporter på väg 76, för att minska klimatpåverkan och annan negativ miljöpåverkan. Ökade person- och godstransporter på järnväg ska ingå i ÖP. Där ingår att utreda möjligheten för ökade järnvägstransporter av skogsråvara och färdiga produkter till och från massafabriker.

2.3.2 sid 29. Föreslås också att kommunen installerar solpaneler på sina byggnader och inför andra energibesparande åtgärder i den egna verksamheten, se nedan.

2.3.2 Förslag sidan 31. För att snabba på utvecklingen måste etablering av tankställen och snabbbladdningsstationer starta tidigt, redan 2020. Snabbbladdning bör vara möjligt i Älvkarleby samhälle nära turist och fiskeområden vid älven.

2.3.2 sid 32. Utmärkt med kommunal cykelstrategi. Engagera aktiva cyklister i utformningen av den. Cyklister värderar helt andra aspekter än bilister (och gående)!

2.3.2 sid 32. VA och energi punkt 4: Tidplan för färdigställande av utveckling av nya anläggningar för förnybar energi måste tidigareläggas före år 2030 i enlighet med övergripande målen. Klimatarbetet måste gå snabbare. När det gäller materialförsörjningsplanen måste klimataspekten vara med i val av klimatsmarta material som i första hand är återanvändbara och i andra hand är återvinningsbara väljas.

2.3.2 sid 32. Vad menas med utveckling av vattenkraft genom nya anläggningar?

2.3.2 sid 33. Betona klimataspekter som första punkt i listan.

2.3.2 sid 33. Skogsområden och naturområden måste vara lättillgängliga för kommunens innevånare.

2.3.2. sid 34. En punkt om att "Lokal energiproduktion och introduktion av solenergiproduktion bör prioriteras."

2.3.2 sid 34. Dagvatten. Det är en klar diskrepans mellan första punkten i listan att dagvatten bör återföras till sitt naturliga kretslopp och en senare om att "lokalt omhändertagande ska främjas i lämpliga områden" (vår understrykning). Vi anser att lokalt omhändertagande bör vara regeln och undantag motiveras, i annat fall kommer inget att hända.

2.3.2 sid 34. Trafik. Utmärkt med cykelsatsningar! Engagera aktiva cyklister i utformning av cykelsatsningar för att optimera insatser. Glöm inte bort förbättrade säkra parkeringar i bostadsområden och vid tågstationer och busshållplatser.

2.3.3 sid 37. Betona i all planering av näringsliv och turism att riktlinjerna ska vara att klimatpåverkan minimeras och fossilfri verksamhet ska vara målet i kommunen.

2.3.3 sid 37. Stimulera båtar med icke fossildriven framdrivning, till exempel genom lägre avgifter.

2.3.2 sid 37. Sista riktlinjen är otydlig. Vad avses för typ av anläggningar på land? (Övriga synpunkter: 2.3.4.2 sid 42 där står att verksamheter som kan medföra risk för grundvattnet inte är lämpligt på södra industriområdet. Den skrotanläggning som nu finns där innebär allvarliga risker för grundvattnet med läckage av oljor och bränslerester ner i marken).

2.3.6 sid 55. Landsbygden. Trä och andra naturmaterial bör användas vid byggande. Egen elproduktion ska stimuleras.

